02
පාඩම
द्वितीयः पाठः

පද කියවමු; විබත් සොයමු.

2.1 ක්‍රියාකාරකම

පෙර උගත් පාඩම් යළි මතකයට නගා ගනිමු. අපේ දැනුම අපි ම මනිමු. ඒ සඳහා මෙම ඡේදය කියවා වර්ණ ගැන් වූ වචනවල විභක්තිය, වචනය හා තේරුම ලියමු.

उद्यानम्

बालकः उद्यानं गच्छति। तत्र वृक्षेषु पुष्पाणि विकसन्ति। पुष्पेषु भृङ्गाः तिष्ठन्ति। ते पुष्पात् पुष्पं गत्वा पुष्पेभ्यः मकरन्दं पिबन्ति। कवयः ते मधुपाः इति वदन्ति। बालकाः कपिभ्यः फलं ददन्ति। कपिना तत् शाबकाय दीयते। उद्याने तरुषु पत्राणि वायुना कम्पन्ते। शाखाभ्यः फलानि पतन्ति। शकुनौ च कपी च तरूणां शाखासु उपविशन्ति। बालकस्य पिता माता च फलके तिष्ठतः। शकुनाः शाबकैः सह इतस्ततः डयन्ते। शाबकाः नेत्रा सार्धं क्रीडन्ति। लङ्कायां जननेतृणां प्रतिमाः उद्याने सन्ति। लतासु पुष्पाणि विचित्राणि। वनिताः लतासु जलं सिञ्चन्ति। पुष्पानि भ्रमरेभ्यः मधु ददन्ति। उद्यानपालकाः वृक्षस्य जीर्णशाखाः च लतायाः म्लानपत्राणि च छिन्दन्ति। पाठशालासु गुरवः शिष्यान् उद्याने विचित्रानि पुष्पाणि दर्शयन्ति। सञ्चारका रथैः उद्यानं गच्छन्ति। गुरूणां हस्तेषु छत्राणि सन्ति। छात्राः हस्तैः भोजनं उपनयन्ति। ते तरोः छायायाम् आहाराय उपविशन्ति। उद्यानभूमौ तत्र तत्र फलकानि सन्ति। फलकेषु एवं दृश्यते "हे साधवः वयं परिसरं रक्षामः" इति॥

2.1 අභ්‍යාසය

ශ්ලෝකයක පාද හතරකි. ඉන් එක් පාදයකින් එක බැගින් විභක්ති පද උපුටා දක්වා එම පදවල සිංහලාර්ථය ලියන්න.

१. कुग्रामवासः परतन्त्रसेवा
कुभोजनं क्रूरमुखी च भार्या।
पुत्रोऽपि मूर्खो विधवा च कन्या
षड् जीवलोके नरकं वदन्ति॥

२. अक्षरं गुरुहस्तेन
मातृहस्तेन भोजनम्।
दानञ्चापि स्वहस्तेन
परहस्तेन मर्दनम्॥

३. अत्यन्तकोपः कटुकं च भाषणं
दारिद्रबन्धूषु जनेषु वैरम्।
नीचेषु सङ्गः परदारसेवनं
नरस्य चिह्नं नरकंङ्गमस्य॥

४. किं मुक्ताहारेण च कर्कटस्य
किमन्नपानेन च गद्रभस्य।
अन्धस्य दीपाद्बधिरस्य गीतान्
मूर्खस्य किं धर्मकथाप्रसङ्गात्॥

2.2 අභ්‍යාසය

පහත සඳහන් ශබ්ද අයත් විභක්තිය හා වචනය ඉදිරියේ හරි (✓) ලකුණ යොදන්න.

पद	विभक्ति								वचन		
	प्रथमा	सम्बोधन	द्वितीया	तृतीया	चतुर्थी	पञ्चमी	षष्ठी	सप्तमी	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
बालकाः	✓										✓
शकुनम्											
मृगैः											
सारथयः											

नृपतिना											
जन्तवे											
शशकस्य											
पित्रा											
निशापतेः											
वनितायाः											
वालुकायाम्											
शृगालौ											
प्रज्ञासु											
भार्याभिः											
तारकाम्											
उदकाय											
हे गायकाः											
छाययोः											
वार्तानाम्											
कर्त्रोः											
नेतृभ्यः											
नयनात्											
उटजे											
गगनयानाभ्याम्											
खनित्रेण											
शिशवे											
इन्दुना											
अहीन्											
सूनवे											
हे नृपते											
सभायाः											
शास्तुः											
वस्त्रैः											
भूषणानि											

උපකාරක පද

නාමපද			ක්‍රියාපද		
शावक	-	පැටියා	सिञ्चति	-	ඉසියි
भ्रमर	-	බමරා	स्पृशति	-	අල්ලයි
मधु	-	පැණි	उपनयति	-	ළඟට ගෙන යයි
उद्यानपालक	-	උයන්පල්ලා			
म्लानपत्र	-	මැලවුණු කොළ			
द्विचक्र	-	පා පැදිය			
चिह्न	-	ලකුණ/සලකුණ			
गर्दभ	-	කොටළුවා			
कर्कट	-	කකුළුවා			
निशापति	-	හඳ			
उटज	-	පැළ			
रवनित्र	-	උදැල්ල			
सूनु	-	පුතා			

භාවිතයට

कुदेशमासाद्य कुतार्थसञ्चयः - कुपुत्रमासाद्य कुतो जलाञ्जलिः ।
कुगेहिनिं प्राप्य गृहे कुतः सुखं - कुशिष्यमध्यापयतः कुतो यशः ॥

නරක දේශයකට ගොස් (පරදේශයකට ගොස්) උපයන ධනය කුමට ද? නරක පුතු විසින් මරණාසන්න මොහොතේදී දෙන ජල ඇඳිලි කුමට ද? නරක අඹුවක සමග ගෙයි විඳින සැප කුමක් ද ? නරක ශිෂ්‍යයෙකුට උගන්වා ලබන යසස (කීර්තිය) කුමක් ද?